

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 28 ก.ย. 2552	ปีที่ 40	ฉบับที่ 14241	หน้า 5
-------------------------------------	-------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

มรดกกล้วยฉาบ

ความเชื่ออื่น ๆ เกี่ยวกับต้นไม้ (๑)

วิถีชีวิตของผู้คนในล้านนามีความผูกพันกับต้นไม้ สิ่งทีหลีกเลียงไม่ได้ คือ ความเชื่อ ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาที่พอรรวมรวมได้ต่อไปนี้

ใบพลวงปูให้ทารกนอน

เด็กทารกแรกเกิด หลังจากทีคลอดออกมา ชาวล้านนานิยมให้นอนในกระดัง ก่อนนำลงนอนจะใช้ใบพลวงทีภาษาล้านนาเรียก “ใบตองตึง” ปูพื้นกระดังก่อนแล้วปูซ้อนด้วยผ้านุ่มหนากันระคาย เชื่อว่าโตขึ้นเด็กจะเฉลียวฉลาด ไม่โง่เขลา ไม่เป็นคนทีมีลักษณะผิดปกติคือไม่เต็มเต็ง ทีภาษาล้านนาว่า “สิ่งตึง”

ใบตองตึง

พุทราไม่มงคล ป้องกันปีศาจและเป็นยา

ก่อนจะลงเสามงคลในการปลูกเรือน ท่านให้น้ำใบพุทราลงรองพื้นหลุมเสา โดยถือเคล็ดเป็นมงคลตามชื่อทีล้านนาเรียกต้นพุทราว่า “ป่าตัน” เสามงคลบ้านทีมีใบพุทราหรือใบ

ต้นพุทรา

ตันรองอยู่ จะอยู่สุขสบาย “ตันมี ตันได้” คือ ตันมี ตันได้ ไม่ทุกขร้อน เครื่องรางของขลัง เช่น ตะกรุดหรือวัธนู หากต้องการให้ขลังยิ่งขึ้นท่านให้พอกหรือหุ้มด้วยครึ่งอันเกิดแต่ไม้พุทรา เวลาจะอยู่ไฟหลังคลอดลูก จะมีการนำเอาหนามพุทราล้อมรอบเรือนเพื่อป้องกันปีศาจรบกวน และในพิธีขับไล่เสนียดจัญไรจะมี

หนามพุทราเป็นส่วนประกอบสิ่งทีใช้พรมน้ำมันต์ ด้านสรรพคุณทางยา หากป่วยเป็นโรคป่วง คือท้องร่วงและอาเจียนอย่างรุนแรง โบราณจะนำเอาหมากหนึ่งคำใบพลูหนึ่งใบไปพลีขอเอาเปลือกพุทราจากเทวดาทีรักษาต้นพุทราต้นนั้นอยู่โดยใช้มีดปาดขึ้นและปาดลงเอาเปลือกพุทรา มาใส่ในกระบอกไม้ไผ่ ซึ่งกระบอกดังกล่าวจะต้องเป็นกระบอกไม้ไผ่ทีตัดด้านต้นเป็นปาก ตัดข้อด้านปลายเป็นโคนกระบอก เทน้ำใสจนเต็มแล้วนำไปเผาเหมือนเผาข้าวหลาม พอน้ำเดือดได้ทีก็ให้คนไข้ดื่มอาการของโรคจะทุเลาลงและหายเป็นปกติ

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 28 ก.ย. 2552	ปีที่ 40	ฉบับที่ 14241	หน้า 5
-------------------------------------	-------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

มะยม ไ้มังคลประจำบ้าน

ในเขตรั้วบ้าน ชาวล้านนานิยมปลูกต้นมะยมไว้โดยเฉพาะทิศตะวันออกและทิศเหนือ ด้วยเชื่อว่าเป็นไม้มงคล กล่าวคือคนในครอบครัวจะเป็นที่นิยมนับถือ เป็นที่รักของหมู่ญาติ

ต้นมะยม

และเทวดาตามชื่อของต้นไม้ รากของมะยมหรือ กากาคุมะยม หากนำไปแกะเป็น “อิน” คือ เครื่องรางแกะเป็นรูปชายหญิงกอดกัน ทำพิธีแล้วแช่น้ำมนต์ก็เหมาะสำหรับใช้ไปในทางเมตตามหานิยม ก้านและใบมะยมใช้ประพรมน้ำมนต์ขับไล่ภูตผีปีศาจ เพราะชื่อมะยมพ้องกับชื่อ “พญายม” ซึ่งเป็นใหญ่แก่ผีทั้งหลาย

ใบมะเดื่อใช้ทำกรวยดอกไม้ไหว้ครู

กรวยดอกไม้สำหรับเป็นเครื่องคำนับครู อาจารย์ ใบราณานิยมใช้ใบมะเดื่อที่ชาวล้านนาเรียก “เดื่อปล่อง” เพราะเชื่อว่าจะทำให้สติปัญญาโล่ง

ปลอดโปร่ง สมองไม่ทึบ เรียนรู้วิชาอย่างรวดเร็วและรู้แจ้งทะลุปรุโปร่ง

มะขาม เจ้าของมั่นคงผู้คนเกรงขาม

ชาวล้านนามักปลูกต้นมะขามไว้ริมรั้วด้านทิศตะวันออก เชื่อว่าจะทำฐานะมั่นคงยืนยาวเหมือนต้นมะขามที่มีความเหนียวแน่นแข็งแรงคงทนและมีอายุยืนนาน อีกทั้งผู้คนจะได้เกรงขาม ดังชื่อที่บ่งบอก

กล่าวถึงรสชาติมะขามมีทั้งพันธุ์เปรี้ยว และพันธุ์หวานสำหรับพันธุ์เปรี้ยวนิยมจิ้มเกลือรับประทานรสชาติจะพอดี ยกเว้นมะขามพันธุ์หวาน ท่านห้ามทานกับเกลือ เพราะเชื่อว่ามะขามหวานต้นนั้นจะกลายเป็นมะขามเปรี้ยวไปในที่สุดและอีกหนึ่งความเชื่อ คือ หากเอาเศษกิ่ง

ต้นมะเดื่อ

มะขามไปโยนใส่โลงศพคนตาย เชื่อว่าคนตายจะลุกขึ้นนั่งได้ ใบราณจึงห้ามใช้ไม้มะขามเป็นพินเผาศพ เพราะเกรงว่าศพจะลุกขึ้นทำให้ผู้คนที่ไปร่วมงานวิงหนีแตกตื่นด้วยความหวาดกลัว

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่